

Анонимизиран текст

Превод

C-741/21 – 1

Дело C-741/21

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

1 декември 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Landgericht Saarbrücken (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 ноември 2021 г.

Ищец:

GP

Ответник:

juris GmbH

[...]

LANDGERICHT SAARBRÜCKEN

Пети граждански състав

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

По дело

със страни GP, [...] Дуисбург,

ищец

[...]

срещу

juris GmbH Правна информационна система на Федерална република Германия [...] Заарбрюкен,

ответник

[...]

Пети граждански състав на Landgericht Saarbrücken (Областен съд Заарбрюкен, Германия)

[...] [състав]

определи:

I.

На основание член 267ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следните въпроси относно тълкуването на глава VIII, по-специално член 82 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (наричан по-нататък „ОРЗД“):

1. Трябва ли понятието за нематериални вреди, използвано в член 82, параграф 1 от ОРЗД, да се тълкува — с оглед на съображение 85 и съображение 146, трето изречение от ОРЗД — в смисъл че обхваща всяко засягане на защитеното правно положение, независимо от другите му последици и сериозността му?
2. Изключена ли е отговорността за причинените вреди съгласно член 82, параграф 3 от ОРЗД, при условие че в конкретния случай нарушението се дължи на човешка грешка на действащо под ръководство по смисъла на член 29 от ОРЗД лице?
3. Допустимо, респ. необходимо ли е нематериалните вреди да се изчислят съобразно посочените в член 83 от ОРЗД, по-специално член 83, параграфи 2 и 5 от ОРЗД елементи?
4. Трябва ли обезщетението да се определи за всяко отделно нарушение или няколко — най-малкото няколко сходни — нарушения трябва да се санкционират с общо обезщетение, което не се определя чрез сумиране на отделните суми, а се основава на обща преценка?

II.

[...] [спиране на производството до произнасянето на Съда на Европейския съюз по преюдициалното запитване]

2

Мотиви

А. Предмет на главното производство

- 1 Ищецът, самостоятелно нает адвокат в Германия, е клиент на ответника, който управлява правна база данни. След като по искане за информация от страна на ищеца ответникът съобщава, че данните на ищеца са използвани и за директен маркетинг, с писмо от 6 ноември 2018 г. ищецът оттегля даденото на ответника съгласие да получава информация по имейл и/или телефон относно услуги за търсене на информация, съдържания и събития, както и всякакви други съгласия. Освен това той възразява срещу всякаква обработка на личните си данни с рекламна цел (с изключение на обработването, необходимо за изпращането на бюлетините [имената на бюлетините], които той все още желае да получава).
- 2 През януари 2019 г. ищецът получава по пощата на адреса на кантората, но адресирани лично до него, две рекламни писма от ответника, всяко с дата 18 януари 2019 г. В отговор с писмо от 18 април 2019 г. ищецът, като прилага отново възражението срещу рекламната от 6 ноември 2018 г., уведомява ответника, че с генерирането на рекламните писма данните му са били неправомерно обработени и предявява иск за обезщетение за вреди съгласно член 82, параграф 1 от ОРЗД. На 3 май 2019 г. ответникът изпраща на ищеца още едно рекламно писмо, след което с писмо от 15 май 2019 г., връчено на ответника чрез съдебен изпълнител, ищецът отново заявява възражението си.
- 3 На всяко от посочените рекламни писма е отпечатан „персонален тестови код“, наречен така от ответника, представляващ индивидуален десетцифров номер, както и искане към адресата да въведе този код на посочения уебсайт на ответника. На 7 юни 2019 г. ищецът възлага на нотариус да отвори посочения в рекламното писмо от 3 май 2019 г. уебсайт и да въведе персоналният тестови код, след което се появява форма за поръчка на продукти на ответника с данни на ищеца.
- 4 Ищецът счита, че ответникът обработва личните му данни неправомерно и по-този начин нарушава основното му право, произтичащо от член 8 от Хартата, така че губи контрол върху личните си данни. Поради това в съответствие с член 82, параграф 1 от ОРЗД ответникът му дължал както обезщетение за материални вреди (разходи за съдебен изпълнител и нотариус), така и обезщетение за нематериални вреди, без да било необходимо да се изпълняват допълнителни изисквания в това отношение (последници или сериозно засягане на правата).
- 5 Ответникът, от своя страна, отрича отговорността и посочва, че е въвел процедура за обработване на възраженията срещу рекламите и че късното разглеждане на възражението срещу рекламната се дължи на факта, че отделен служител е действал в противоречие с инструкциите, респ. че

възражението, след като писмата вече са били поръчани, е могло да бъде изпълнено само с непропорционално големи усилия.

Според ответника нарушението на задължението по член 21, параграф 3 от ОРЗД само по себе си не представлява вреда по смисъла на член 82, параграф 1 от ОРЗД.

Б. Релевантна правна уредба

I. Правото на Съюза

Регламент 2016/679 — Общ регламент относно защитата на данните (ОРЗД)

6 Член 82 Право на обезщетение и отговорност за причинени вреди

1. Всяко лице, което е претърпяло материални или нематериални вреди в резултат на нарушение на настоящия регламент, има право да получи обезщетение от администратора или обработващия лични данни за нанесените вреди.

2. Администраторът, участващ в обработването на лични данни, носи отговорност за вреди, произтичащи от извършеното обработване, което нарушава настоящия регламент. Обработващият лични данни носи отговорност за вреди, произтичащи от извършеното обработване, само когато не е изпълнил задълженията по настоящия регламент, конкретно насочени към обработващите лични данни, или когато е действал извън законосъобразните указания на администратора или в противоречие с тях.

3. Администраторът или обработващият лични данни се освобождава от отговорност съгласно параграф 2, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за събитието, причинило вредата.

[...]

7 Член 83 Общи условия за налагане на административни наказания „глоба“ или „имуществена санкция“

[...]

2. В зависимост от обстоятелствата във всеки конкретен случай административните наказания „глоба“ или „имуществена санкция“ се налагат в допълнение към мерките, посочени в член 58, параграф 2, букви а)—з) и й), или вместо тях. Когато се взема решение дали да бъде наложено административно наказание „глоба“ или „имуществена санкция“ и се определя нейният размер, във всеки конкретен случай надлежно се разглеждат следните елементи:

- а) естеството, тежестта и продължителността на нарушението, като се взема предвид естеството, обхватът или целта на съответното обработване, както и броят на засегнатите субекти на данни и степента на причинената им вреда;
- б) дали нарушението е извършено умишлено или по небрежност;
- в) действията, предприети от администратора или обработващия лични данни за смекчаване на последиците от вредите, претърпени от субектите на данни;
- г) степента на отговорност на администратора или обработващия лични данни като се вземат предвид технически и организационни мерки, въведени от тях в съответствие с членове 25 и 32;
- д) евентуални свързани предишни нарушения, извършени от администратора или обработващия лични данни;
- е) степента на сътрудничество с надзорния орган с цел отстраняване на нарушението и смекчаване на евентуалните неблагоприятни последици от него;
- ж) категориите лични данни, засегнати от нарушението;
- з) начина, по който нарушението е станало известно на надзорния орган, по-специално дали и до каква степен администраторът или обработващият лични данни е уведомил за нарушението;
- и) когато на засегнатия администратор или обработващ лични данни преди са налагани мерки, посочени в член 58, параграф 2, във връзка със същия предмет на обработването, дали посочените мерки са спазени;
- й) придържането към одобрени кодекси на поведение съгласно член 40 или одобрени механизми за сертифициране съгласно член 42; и
- к) всякакви други утежняващи или смекчаващи фактори, приложими към обстоятелствата по случая, като пряко или косвено реализирани финансови ползи или избегнати загуби вследствие на нарушението.

3. Ако администратор или обработващ лични данни умишлено или по небрежност наруши няколко разпоредби на настоящия регламент при една и съща операция по обработване или при свързани операции, общият размер на административната глоба или имуществената санкция не може да надвишава сумата, определена за най-тежкото нарушение.

[...]

5. Нарушенията на посочените по-долу разпоредби подлежат, в съответствие с параграф 2, на административно наказание „глоба“ или „имуществена

санкция“ в размер до 20 000 000 EUR или, в случай на предприятие — до 4 % от общия му годишен световен оборот за предходната финансова година, която от двете суми е по-висока:

а) основните принципи за обработване на лични данни, включително условията, свързани с даването на съгласие, в съответствие с членове 5, 6, 7 и 9;

б) правата на субектите на данни съгласно членове 12—22;

[...]

8 Съображение 85

Нарушаването на сигурността на лични данни може, ако не бъде овладяно по подходящ и навременен начин, да доведе до физически, материални или нематериални вреди за физическите лица, като загуба на контрол върху личните им данни или ограничаване на правата им, дискриминация, кражба на самоличност или измама с фалшива самоличност, финансови загуби, неразрешено премахване на псевдоанонимизацията, накърняване на репутацията, нарушаване на поверителността на лични данни, защитени от професионална тайна, или всякакви други значителни икономически или социални неблагоприятни последици за засегнатите физически лица. [...]

9 Съображение 146

Администраторът или обработващият лични данни следва да обезщетят всички вреди, които дадено лице може да претърпи в резултат на обработване на данни, което нарушава настоящия регламент. Администраторът или обработващият лични данни следва да бъде освободен от отговорност, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за вредите. Понятието „вреда“ следва да се тълкува в по-широк смисъл в контекста на съдебната практика на Съда по начин, който отразява напълно целите на настоящия регламент. Това не засяга евентуални иски за вреди, произтичащи от нарушаване на други правила на правото на Съюза или правото на държава членка. [...]

Субектите на данни следва да получат пълно и действително обезщетение за претърпените от тях вреди. [...]

II. Германското право

Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“)

10 Член 823 Задължение за поправяне на вредите

(1) Всеки, който умишлено или поради непредпазливост застраши живота, телесната неприкосновеност, здравето, свободата, собствеността или друго

право на трето лице, е длъжен да поправи възникналата в резултат на това вреда.

(2) Същото задължение има и този, който наруши закон, предвиждащ защита на интересите на друго лице. Ако съдържанието на закона предвижда нарушение на този закон и без да е налице виновно поведение, задължението за поправяне възниква само в случай на виновно поведение.

11 Член 253 Нематериални вреди

(1) Парично обезщетение за вреди, различни от имуществени, може да се иска само в случаите, предвидени в закона.

(2) В случай че се дължи обезщетение за застрашаването на телесната неприкосновеност, здравето, свободата или сексуалното самоопределяне, може да се претендира справедливо парично обезщетение и за вреди, различни от имуществени.

В. Съмнения относно тълкуването

I. Първи преюдициален въпрос

12 В член 82, параграф 1 от ОРЗД като условия за правото на обезщетение са посочени нарушение на регламента, материални или нематериални вреди, както и причинно-следствена връзка между нарушението и вредите.

Ищецът основава иска си само на обстоятелството, че данните му са обработвани без да се вземе предвид възражението му; по този начин се нарушавало правото му на контрол върху личните му данни, гарантирано от член 8 от Хартата и уточнено от ОРЗД.

13 С оглед на това най-напред се поставя въпросът дали нарушение на ОРЗД може да обоснове вреда, без да са засегнати други правни положения. Случаят би могъл да е такъв, ако нарушената разпоредба на ОРЗД предоставя субективно право на субекта на данните. Следователно, ако нарушението на регламента — напр. самото неправомерно обработване на данни съгласно член 6, параграф 1 или неразглеждането на възражение съгласно член 21, параграф 3 — и настъпването на вредата съвпадат, не са необходими други доказателства, че е засегнато друго правно положение.

14 Освен това следва да се изясни дали всяко засягане на защитеното правно положение е достатъчно за обосноваването на правото на обезщетение.

Още преди влизането в сила на ОРЗД германското право дава възможност за иски за обезщетение за нематериални вреди поради нарушения в областта на защитата на данни. Това е така, защото нарушения в областта на защитата на данни могат да представляват нарушаване на общото право на защита на

личността, които могат да обосноват исковете за обезщетение съгласно член 823, параграф 1, член 253 от BGB, респ. член 8 от ЕКПЧ. Съгласно постоянната съдебна практика обаче нарушаване на общото право на защита на личността води до право на парично обезщетение само ако става въпрос за сериозна намеса и засягането не може да бъде компенсирано в задоволителна степен по друг начин (Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия), решение от 14 ноември 2017 г., VI ZR 534/15; BGH, решение от 17 декември 2013 г., VI ZR 211/12); не се срещат доводи от конституционна гледна точка срещу това твърдение (Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд, Германия), определение от 2 април 2017 г., BvR 2194/15).

- 15 Изглежда съмнително дали съответните ограничения се прилагат и към правото на обезщетение за нематериални вреди, посочено в член 82, параграф 1 от ОРЗД.

С оглед на съображение 146, трето и шесто изречение би могло да се приеме, че понятието за вреда по смисъла на член 82, параграф 1 от ОРЗД трябва да се тълкува в по-широк смисъл, още повече, че в съображение 85 загубата на контрол върху личните данни е изрично посочена като вреда.

От друга страна, в съображение 85 са посочени „значителни икономически или социални неблагоприятни последствия“, което би могло да означава, че при всички положения незначителните вреди не подлежат на обезщетение.

II. Втори преюдициален въпрос

- 16 Съгласно формулировката на член 82, параграф 1 от ОРЗД правото на обезщетение за причинени вреди не е обвързано от вина на администратора или обработващия лични данни, поради което би могло да се приеме, че вината се предполага, също и с оглед на член 82, параграф 3 от ОРЗД, съгласно който администраторът се освобождава от отговорност, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за събитието, причинило вредата.
- 17 От разпоредбата не става ясно какви са конкретните изисквания, които следва да се поставят във връзка с това доказване, по-специално остава отворен въпросът дали „отговорен“ следва да се разбира в смисъл на умишлено или по небрежност и какво е значението на формулировката „по никакъв начин“.
- 18 С оглед на това придобива значение въпросът дали позоваването на грешка на служителя — в случая нерегистрирането на възражение срещу рекламата в системата въпреки изрично указание — освобождава администратора от отговорност. Това тълкуване на член 82, параграф 3 от ОРЗД обаче би могло да доведе до значително ограничаване на правото, произтичащо от член 82, параграф 1 ОРЗД, ако администраторът може да се освободи от

отговорността си чрез общо позоваване на грешка на служителя. Изискването „по никакъв начин“ може да се разбира като коректив в това отношение, но не дава информацията относно изискванията, които трябва да бъдат изпълнени в това отношение.

III. Трети преюдициален въпрос

- 19 Този въпрос се отнася до критериите, по които може да се определи размерът на дължимото обезщетение, по-специално дали ОРЗД задава единни критерии или размерът на обезщетението се определя съобразно съответните национални законодателства.
- 20 Макар член 83 от ОРЗД да се отнася до налагането на административни наказания „глоба“ или „имуществена санкция“, изброените там елементи са подходящи и ефективни и за изчислението на парични обезщетения за нематериални вреди. Освен това с еднаквото прилагане на тези критерии във всички държави членки би било взето предвид изискването за действително обезщетение (съображение 146). Преюдициалното запитване е от особена важност, тъй като за определени нарушения (по-специално на членове 6 и 21 от ОРЗД) член 83, параграф 5 от ОРЗД предвижда в случай на предприятие изчислението да е на база годишния оборот.

IV. Четвърти преюдициален въпрос

- 21 В главното производство няколко пъти е извършено обработване на данни за целите на директния маркетинг, въпреки че преди това няколко пъти е направено възражение.
- 22 В този контекст се поставя въпросът дали всяко от отделните нарушения на ОРЗД следва да се разглежда и санкционира отделно или дали — най-малкото за няколко сходни нарушения — трябва да се определи общо обезщетение. Накрая, възниква въпросът дали, за да се формира общото обезщетение, следва да се изчислят отделните суми за всяко нарушение, които впоследствие да се включат в обща сума — но не чрез сумиране на отделните суми — или трябва да се определи общо обезщетение въз основа на обща преценка.

V. Преюдициално запитване

- 23 Правото на обезщетение съгласно член 82, параграф 1 от ОРЗД все още не е изчерпателно изяснено в практиката на Съда на Европейския съюз, конкретните условия също не могат да се определят директно от ОРЗД, по-специално от ОРЗД не може пряко да се изведе критерий за липсата на сериозност, поради което отправянето на преюдициално запитване за

изясняването на изброените по-горе въпроси изглежда необходимо (вж. BVerfG, определение от 14 януари 2021 г., 1 BvR 2853/19).

- 24 С определение от 15 април 2021 г. [...] [номер на дело] австрийският Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) вече е отправил до Съда на Европейския съюз преюдициално запитване относно член 82 от ОРЗД. Това не пречи на настоящото запитване, още повече че преюдициалните въпроси само частично засягат същата тема.

[...] [Подпис]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ